

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

TEKSTİL TEKNOLOJİSİ

**ÇORAPTA PAKETLEME
542TGD508**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. PAKETLEME YAPMAK	3
1.1. Çoraplarda Eşleştirme	3
1.1.1. Çorapların Kontrolü	3
1.1.2. Çoraplarda Katlamanın Önemi	4
1.2. Paketleme	4
1.2.1. Paketlemenin Önemi	5
1.2.2. Paketleme Çeşitleri	5
1.2.3. Çoraplarda Paketleme Aşamaları	6
1.2.4. Paketleme İşleminde Önce Çoraplarda Aranacak Sağlık ve Güvenlik Kuralları	6
1.2.5. Paketleme İşleminde Önce Çorapların Üzerinde Olması Gereken Etiketler	8
1.2.6. Etiketleme İşlemlerinde Kullanılan Gereçler ve Malzemeler	8
1.2.7. Çoraplarda Ambalaj İçerisi Katlama Şekli	11
UYGULAMA FAALİYETİ	15
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	18
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	20
2. POŞETLEME YAPMAK	20
2.1. Çorapların Poşetlenmesi	20
2.1.1. Poşet Boyutları	20
2.1.2. Poşetlerin Üzerindeki Bilgiler	21
2.1.3. Poşet Üzeri Etiket Yerleşimi	23
2.1.4. Paketleme Malzemeleri ve Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	24
2.2. Çorapların Nakliyesinde Kullanılan Kolileme	24
2.2.1. Koli Çeşitleri ve Malzemeleri	24
2.2.2. Çorap Kolilemede Çoğunlukla Kullanılan Koli Çeşitleri	26
2.2.3. Koli Ölçüleri	26
2.2.4. Koli Ölçülerinin Belirlenmesinde Göz Önünde Bulundurulması Gereken Noktalar	27
2.2.5. Kolileme Şekilleri	27
2.3. Paketleme ve Yükleme Hataları	28
2.3.1. Paketleme Hataları	28
UYGULAMA FAALİYETİ	29
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	32
MODÜL DEĞERLENDİRME	35
CEVAP ANAHTARLARI	36
KAYNAKÇA	37

AÇIKLAMALAR

KOD	542TGD508
ALAN	Tekstil Teknolojisi
DAL/MESLEK	Endüstriyel Çorap Örne
MODÜLÜN ADI	Çorapta Paketleme
MODÜLÜN TANIMI	Paketleme yapmak ve paketlemenin önemi ile ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Çoraplarda paketleme yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygulamalı olarak atölye ortamında paketleme yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Çoraplarda paketleme yapabileceksiniz. 2. Çorapların ambalajlamasını yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Atölye, Donanım: Form makinesi, burun kapama makinesi, kılçık tabancası, kılçık, etiket makinesi, etiket, ambalaj malzemeleri, koli, koli bandı
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Temel giyim ihtiyaç maddelerinden biri olan çorap, yalnızca bir örtünme malzemesi olmayıp insan sağlığı açısından da son derece önemli bir giysidir. Çorap insanın hayatı boyunca çok sayıda tükettiği ve kullandığı giyim eşyaları arasında ömrü en kısa olanıdır.

Çoraplara yapılan işlemlerle çorabı daha kaliteli ve albenili gösterebilirsiniz. Çoraplarda güzel bir görüntüye ulaşmak için bazı evrelerden geçerek hoş bir görünüm sağlanabilir. Bunlar, burun dikiş kalitesi, modele uygun form verme ve en önemlisi paketleme işlemleridir.

Bu modül sonunda edineceğiniz bilgi ve beceriler doğrultusunda çorap üretim sektöründeki paketleme prensiblerini ve işlemlerinin bilgi ve becerisine sahip olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Çoraplarda eşleştirme ve paketleme yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlar olmalıdır:

- Çoraplar için kullanılan paketleme malzemelerini araştırınız.
- Bu malzemelerin özelliklerinin kontrollerini yaparak rapor hâline getiriniz.
- Kazanmış olduğunuz bilgi ve deneyimleri arkadaş grubunuz ile paylaşınız.

1. PAKETLEME YAPMAK

1.1. Çoraplarda Eşleştirme

Paketleme işleminden önce eşleştirme işlemi yapılır. İki çorabın aynı boyda, aynı desende ve aynı renkte olmasına ve bunların çift hâline getirilmesine **eşleştirme** denir.

Resim 1.1: Eşleştirme

Resim 1.2: Eşleştirme

1.1.1. Çorapların Kontrolü

Üretim sonrasında yapılan kontroldür. Üretim sonrasında standartlara ne kadar uyulduğunun tespit edildiği kontrol sistemidir. Bu kontrol sonunda üretim için alınan

siparişlere ne derece uyulduğu tespit edilir, firma bu anlaşmalardan doğacak zararlara karşı tedbir alır. Ancak bu sadece sipariş, standart ve toleranslarına uymamaktan kaynaklanan (reklamasyon) zararın önüne geçilir.

Eşleştirme işlemi sırasında çorabın kontrolü yapılarak sakat olan ürünlerin ayırt edilmesi gerekmektedir. Birinci kalite üretilmiş çorabın eşlemesi sırasında;

- Ürünün burun kısmının düzgünlüğu,
- Lastik içinde patlak olup olmadığı,
- İlmek kaçığı olup olmadığı,
- Örgüde patlak olup olmadığı,
- İğne izi hatalarının bulunmadığı,
- Eğer boyanmış ürün ise yüzey görüntüsünde renk farklılığı olup olmadığı,
- İstenilen ölçülere uygunluğu kontrol edilir.

Bütün bu kontrollerden geçen çorap etiketleme işlemine hazır hâle getirilerek sipariş föyüne uygun olarak katlanmalıdır.

1.1.2. Çoraplarda Katlamanın Önemi

Çoraplar müşterinin talebine göre katlanmalıdır.

Örneğin, bazı ülke müşterileri çorabın topuk kısmının etiketlendikten sonra sol yönde veya sağ yönde olmasını istemektedir. Çorap katlamada ürün özellikleri de katlama işlemini etkilemektedir (Patik şeklinde olan bir çorapta tam katlama yapılamaz.).

Resim 1.3: Katlama

1.2. Paketleme

Çorapların üretildiği andan tüketiciye ulaşacağı ana kadar geçirdiği evrelerde ürünü korumak, albenisini artırmak ve taşımak amacıyla yapılan işlemlerdir.

Resim 1.4: Paketleme

1.2.1. Paketlemenin Önemi

- Alıcı firmanın istekleri doğrultusunda nihai müşteriye ulaşacak olan ürünleri;
- Fiziksel etkilere karşı korumak için (ezilme-çarpma, bükülme vb.) ,
 - İklimsel etkilere karşı korumak için (nem, soğuk, sıcak, yağmur vb.) ,
 - Nakliyede optimum değerlerde nakil yapmak için,
 - Depolama ve teşhirde içerdiği ürünü muhafaza etmesi için,
 - Ürünün alınılırlığını artırmak için paketlenmelidir.

1.2.2 Paketleme Çeşitleri

Ürünler müşteriden gelen isteklere ve ürün özelliğine göre paketlenme, katlama-askıya asma vb. işlemlere tabi tutulurlar. Alıcı isteğine göre paketleme biçimine karar verilir.

Paketleme biçimi, içerdiği ürünün depolanmasını kolaylaştırmalı, ürün hakkında gerekli bilgileri taşımalıdır.

Paketleme iki çeşittir:

- Satış paketlemesi
- Nakliye paketlemesi (Kolileme)

1.2.2.1. Satış Paketlemesi

Ürünlerin özelliklerine göre son alıcıya ulaştırılacağı şekilde paketlenmesi işlemlerinin tümü satış paketlemesidir. Ürünler genel kabul görme kuralları çerçevesinde tekli/çoklu paketleme olarak iki şekilde paketlenmektedir.

➤ **Tekli Paketleme**

Ürünün istenilen biçimde tek tek paketlenmesi işlemidir. Bu paketlemede poşet, karton kutu, plastik ve metal kutu gibi malzemeler kullanılmaktadır. Tekli paketlemede, paketleme malzemesi kadar ürünün paket içerisindeki duruşunu deforme etmeyen, görünüm güzelliği oluşturan katlamaları önemli kılmaktadır.

➤ **Çoklu Paketleme**

Ürünlerinin değişik renk ve biçimlerinin karıştırılarak tek pakette toplanması işlemidir.

Resim 1.5: Çoklu paketleme

1.2.3. Çoraplarda Paketleme Aşamaları

Son kalite kontrolü yapılan çoraplar müşteri isteği doğrultusunda şu aşamalardan geçer:

- Yükleme formuna hazırlanması işlemleri (eşleştirme, katlama)
- Ürünün dış etkenlerden (fiziksel, iklimsel) korunması işlemleri (poşetleme, kutulama)
- Estetik görünüm için çeşitli materyallerden üretilmiş torba, vb. malzemelerle ambalajlama, ürünün nakliyeye hazırlanması işlemleri (kolileme)

1.2.4. Paketleme İşleminde Önce Çoraplarda Aranacak Sağlık ve Güvenlik Kuralları

Alıcı firmalar tarafından; ürünleri paketlenmeden önce üretim aşamasında iken sağlık ve güvenliğe ilişkin çeşitli önlemlerin alınması istenmekte veya takibi yapılmaktadır.

En sık aranan şartlar;

- Ürünlerin ham maddelerinde ağır metal veya kansorejen madde içeren boya ve apre kullanılmaması,
- Üretim bandında üretim esnasında kırılan iğnelerin muhafaza edilmesi ve rapor tutulması (kırık iğne raporu)
- Ürünlerin paketlenmesi aşamasından bir önce tüm malların metal arama dedektöründen geçmesi, dedektörün hata verdiği malların, hemen kullanılmayacak şekilde kesilip saklanması ve dedektör kayıtlarının rapor haline getirilerek dosyalanmasıdır (Bu şartı özellikle İngiliz ve İsveçli alıcılar aramaktadır).

Bu şartları arayan alıcı firmaların mallarının üretiminde çıkabilecek sorunları baştan önlemek için dedektörden geçemeyecek aksesuarların, demir içeren metal kancalı askıların kullanılmamasına özen gösterilmelidir.

Resim 1.6: Metal dedektörü

- Leke çıkarıcıların (spray-sıvı) işçi sağlığını tehdit etmesi nedeniyle, alıcı firmaların denetimlerinde paketlenme ve kalite kontrol bölümlerinin aynı ortamda olmamasını şart koşması,
- Kaçakçılık amacıyla sakıncalı malların kolilere gizlice konulmasını önlemek için, kolilenen ve yüklemeye hazır hâlde olan malların paketlenme ortamının dışında bir yerde ve kapısı kilitli bir yerde muhafazası (özellikle Amerika

mallarında, WRAP "Wordwide Responsible Apperel Producer" sertifika şartlarında) şarttır.

1.2.5. Paketleme İşleminde Önce Çorapların Üzerinde Olması Gereken Etiketler

Çorapların son tüketiciye sunulmasından önce müşterinin talebine göre üzerlerinde bulunması gereken beden etiketleri ve markayı gösteren etiketler ile tanıtım gereçlerinin paketleme yapılmadan önce uluslararası standartlarda kabul gören kullanım yerlerine göre etiketlenmesine dikkat edilmelidir.

1.2.6. Etiketleme İşlemlerinde Kullanılan Gereçler ve Malzemeler

Çoraplarda etiketleme işlemlerinde çeşitli malzemeler kullanılabilir.

1.2.6.1. Barkod

Barkod; kodlanabilir bilgilerin, bilgisayar ve benzeri cihazlar tarafından okunabilecek basit simgeleridir. Daha teknik olarak tanımlamak gerekirse farklı kalınlıklardan oluşan yan yana dizilmiş siyah çizgiler topluluğudur.

Barkod kullanımının amacı, satış, depolama, üretim ve nakliye gibi aşamalarda insan hatalarını en aza indirmek ve işlem hızını artırmaktır.

Resim 1.7: Barkod

Barkod Etiketleri

Barkod etiketleri; kendinden yapışkanlı (Sticker), karton, metal ve benzeri malzemeler üzerine basılabilir. Barkod; çoraplar üzerinde kullanılacak ise karton etikete veya ürünün içine koyulduğu poşetin üstüne basılmalıdır.

Şekil 1.1: Barkod

➤ **Karton Etiket**

Çoraplarda bir veya birden fazla karton etiket müşterinin isteğine göre takılabilir. Bu etiketler kullanım amaçlarına göre çeşitlilik göstermektedir.

Karton etiketlerin kullanım amaçları:

- Firmanın markasını göstermek,
- Fiyat, model, artikkel tanımı gibi bilgileri gösteren etiketleri yapıştırmak ve ürünün özelliklerini belirtmektir.

Karton etiketlerin bir kısmı daha kapsamlı bilgi kitapçığı şeklinde de olabilir. Etiketler çoraplara kılçık türü malzemeler ile takılabileceği gibi, ürünün alıcı firma tarafından belirlenen bir yerine dikilerek de takılabilir.

Resim 1.8: Etiket dikimi

Kılçık, karton etiketlerin alıcı firma tarafından belirlenen yerlere takılmasına yardımcı olan malzemelerdir.

Resim 1.9: Karton etiket

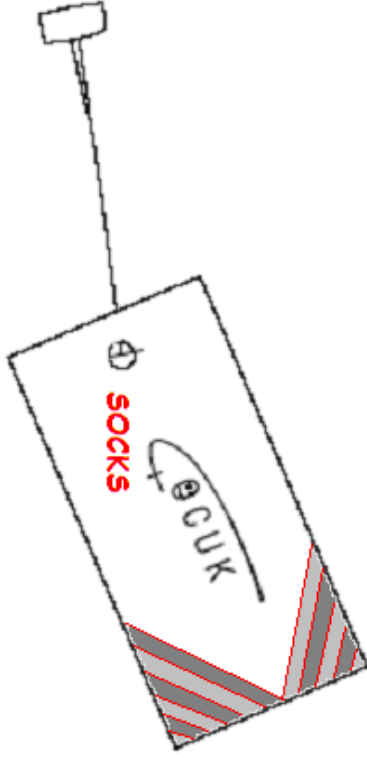

Resim 1.10: Karton etiket

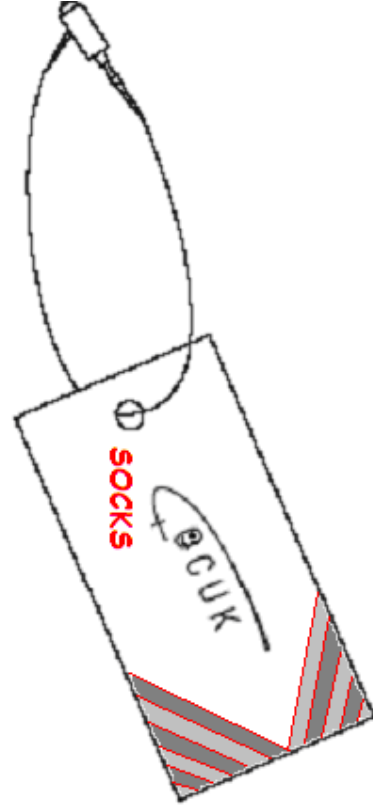

Resim 1.11: Etiketlenmiş çorap

Kılçık, çeşitli uzunluklarda plastik malzemelerdir. Kılçık tabancası olarak adlandırılan bir araç yardımı ile ya da elle ürüne takılırlar. Beyaz veya siyah renktedir. Elle takılan çeşidine "loop kılçık" adı verilmektedir.

Şekil 1.2: Kılıç

Şekil 1.3: Loop kılıç

➤ **Yapışkan Etiket (Sticker)**

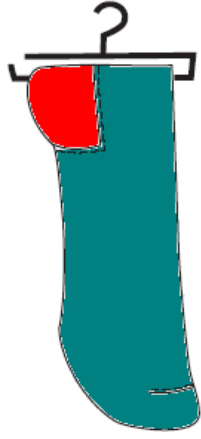
Üzerinde alıcı firmanın isteklerine göre çeşitli bilgiler bulunan arkası yapışkan etiketlerdir.

Yapışkan etiketlerin üzerinde bulunan bilgiler:

- Ürün model adı ya da numarası
- Ürün beden numarası
- Ürün rengi adı ya da numarası
- Barkod çizgileri ve barkod numarası vb. yukarıda yer alan bilgilerin hepsi veya birkaçı bir arada yapışkan etiketlerin üzerinde bulunabilir.

1.2.7. Çoraplarda Ambalaj İçi Katlama Şekli

Müşterinin isteğine göre katlanıp poşet içinde, kutu içinde, küçük özel askı/kancalarda poşetleme yapılır.

Şekil 1.4: Katlanmış çorap

1.2.7.1. Ürünün Katlamasında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

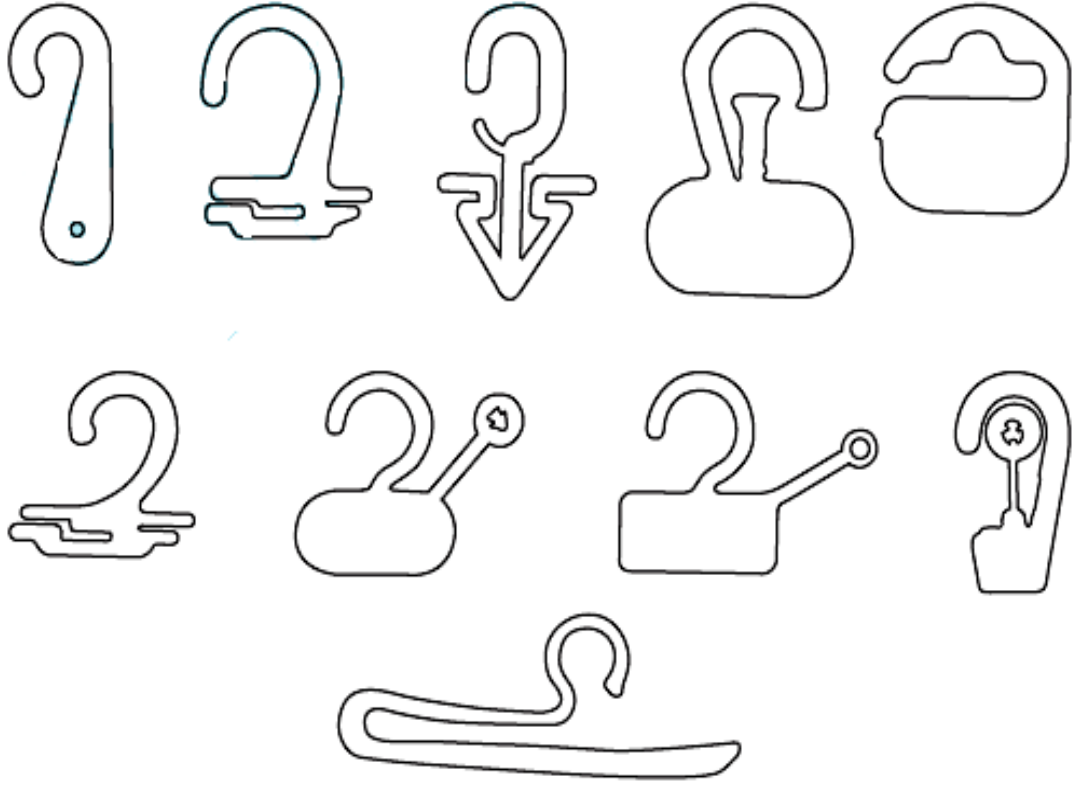
Resim.1.12 Çorap

- Çoraplar poşet içinde en iyi görüntüyü verecek şekilde katlanmalıdır.
- Ürünün albenisi ön plana çıkarılarak katlanmalı ve poşete konulmalıdır.
- Poşet veya kutu içerisinde üründe kırılma, kırışma olmaması için, poşet boyutu ile ürün biçimi arasında orantı olmalıdır.
- Ürün poşette küçük ya da büyük kalmadan tam dolduracak şekilde katlanmalıdır. Aksi takdirde toplanıp deforme olabilir.
- Alıcı firma isteğine göre özel ürünlerde veya ara kartonlu ürünlerde farklı malzemeler kullanılabilir.
- Bu ürün üzerindeki her tür etiket düzgün şekilde ve doğru yere takıldığını, kontrolü yapılırken alıcı firma isteği ile karşılaştırılarak poşete konulmalıdır.

1.2.7.2. Ürün Katlamasında Kullanılan Yardımcı Malzemeler

- **Askı**

Askı bir taşıma aracıdır. Alıcı firma talebine, malın özelliklerine, tüketime sunulacağı mağazanın isteklerine göre askı formunun rengi, büyüklüğü, üzerinde yazı olup olmayacağı, belirlenir. Askı malzemeleri plastik ya da metal olabilir.

Şekil 1.5: Çorap askı çeşitleri

UYGULAMA FAALİYETİ

Çorabın kontrolünü yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Atölyede çalışma ortamınızı hazırlayınız.➤ Form verilmiş çorabı alınız.➤ Çorap tekinin kontrolünü yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Atölye önlüğünüzü giyiniz.➤ Hatalı ürünleri ikinci kaliteye ayırmayı unutmayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Tek çorabı düz bir zemine yerleştiriniz. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Zeminin temiz olmasına özen gösteriniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Eşleştirme için diğer tek çorabın kontrolünü yapınız.➤ Kontrolünü yaptığınız son çorabı düz zemine yerleştirdiğiniz, çorabın üzerine koyunuz. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Çorapların desenlerini kontrol etmeyi unutmayınız.➤ Üst üste gelmesine özen gösteriniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ İki çorabın da en ve boy uygunluğunu kontrol	<ul style="list-style-type: none">➤ Topukların aynı ölçüde ve

<p>ediniz.</p> 	<p>boylarının eşit olmasına özellikle dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Ölçüm işlemine uymayan çorapları eşini bulana kadar yenileriyle tekrar kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ Bu işlem, çorapların ikisinde de aynı ölçüleri ve özelliklerini bulana kadar devam etmektedir.</p>
<p>➤ Çorabı istenilen şekilde katlayınız.</p> 	<p>➤ Sipariş formuna bakmayı unutmayınız.</p>

KONTROL LİSTESİ

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Atölye önlüğünüzü giydiniz mi?		
2. Form verilmiş çorabı aldınız mı?		
3. Çorabın kontrolünü yaptınız mı?		
4. Çorabınızı düz bir zemine yerleştirdiniz mi?		
5. Eşleştirme için diğer çorabın kontrolünü yaptınız mı?		
6. Kontrolünü yaptığınız son çorabı düz zemine yerleştirdiğiniz, çorabın üzerine koydunuz mu?		
7. İki çorabın da en ve boy uygunluğunu kontrol ettiniz mi?		
8. Ölçüm işlemine uymayan çorapları yenileriyle tekrar kontrol ettiniz mi?		
9. Çorabı istenilen şekilde katladınız mı?		
10. Çalışmanızı tamamladınız mı?		
11. Çalışırken temiz ve dikkatli davrandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

- İki çorabın da aynı boyda, aynı desende ve aynı renkte olmasına ve bunların çift haline getirilmesine ne denir?
A) Katlama
B) Eşleştirme
C) Kontrol
D) Paketleme
E) Ayırma
- Aşağıdakilerden hangisi birinci kalite çorabın özellikleri arasında değildir?
A) Örgüde patlak olmaması
B) Yüzeyinde renk farklılığı olmaması
C) Çorabın katlanma şekli
D) İlmek kaçığı olmaması
E) Etiketli
- Hangi tür çorapta katlama işlemi yapılmaz?
A) Patik
B) Spor
C) Klasik
D) Diz üstü
E) Külütlü
- Çoraplarda paketleme işlemi ne için yapılır?
A) Çorabı katlamak için
B) Ürünü düzenlemek için
C) Albenisini artırmak için
D) Sayım işlemini kolaylaştırmak için
E) İslanmaması için
- Aşağıdakilerden hangisi paketleme çeşidi değildir?
A) Satış paketlemesi
B) Nakliye paketlemesi
C) Tekli paketleme
D) Etiketli paketleme
E) Mix paketleme

6. Paketleme işleminden önce çorapların üzerinde bulunması gereken etiket aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Barkod
 - B) Beden etiketi
 - C) Yapışkan etiket (Stiker)
 - D) Askı etiketi
 - E) Karton etiketi

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

7. kendinden yapışkanlı (Sticker), karton, metal ve benzeri malzemeler üzerine basılabilir.
- A) Barkod etiket
 - B) Beden etiketi
 - C) Karton etiket
 - D) Askı etiketi
 - E) Yapışkanlı etiket
8. Kılçık, çeşitli uzunluklarda plastik malzemelerdir. Kılçık tabancası olarak adlandırılan bir araç yardımı ile ya da elle ürüne takılırlar. Beyaz veya siyah renktedir. Elle takılan çeşidine "....." adı verilmektedir.
- A) İğne
 - B) Kılçık
 - C) Loop kılçık
 - D) Askı
 - E) Paket

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Çorapların ambalajlamasını yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlar olmalıdır:

- Çoraplar için kullanılan ambalaj malzemeleri araştırınız.
- Bu malzemelerin özelliklerinin kontrollerini yaparak rapor hâline getiriniz.
- Kazanmış olduğunuz bilgi ve deneyimleri arkadaş grubunuz ile paylaşınız.

2. POŞETLEME YAPMAK

Resim 2.1: Poşetlenmiş çoraplar

2.1. Çorapların Poşetlenmesi

Genel olarak tüm çoraplar, yükleme yapılmadan önce poşetlenerek dış etkenlerden korunmaya çalışılır. Alıcı firma isteklerine göre ürünler, kutulama gibi daha farklı malzemeler de kullanılarak yüklemeye hazırlanır. Çorabın ambalajlandığı poşetin içinde kalan hava kesinlikle alınmalıdır. Poşetin ağzı sıkıca kapatılmalıdır. Poşetin ağzı bantla kapatılmış ise bandın diğer poşetlere de yapışmamasına dikkat edilmelidir.

2.1.1. Poşet Boyutları

Katlanın orapların boyutlarına göre ve tüm diğer bedenler gözönünde bulundurularak ortalama bir poğetin en ve boyu tespit edilir. rn poğeti tam doldurmalıdır.

Poğet boyutları ne ürünü sıkığtırıp kırığtıracak kadar kk ne de poğet içinde kayıp bozulacak kadar büyük olmamalıdır.

Poğet boyu seçilirken alıcı firma tarafından bir ölçü verilmemiğse askılı ürünlerde, askı boyutuna göre ürün boyundan daha uzun olmasına dikkat edilmelidir.

Katlı ürünlerde, katlanmış ürün baz alınarak poğet ölçüleri, poğet ağzının kapama payının poğet eninde ve boyunda orapla orantılı verilmesine, poğet enini seçerken; çoraptan çok geniğ ya da çok dar olmamasına, katlı paketlemelerde ise koliye rahat yerleğimi sağlamak üzere, hava deliği olan poğetler kullanılmasına dikkat edilmelidir.

Çoraplar, alıcı firma isteğine göre tek tek poğetlenebildiği gibi birden çok sayıda da tek bir poğete konulabilir. Bu nedenle poğet boyutlarının tespitinde dikkatli olunmalıdır.

rnek;

12 Çiftli tek beden paketler

6 Çiftli tüm bedenlerin asortilendiği paketler

Özellikle katlanarak yükleme yapılan çorapların yüksek adetli sipariğlerinde asortili paketleme çok rastlanan bir paketleme şeklidir. Tek tek poğetlenen ürünlerin her bedeninden (kimi zaman her renginden de) belirlenen adetlerde bir araya getirilerek tekrar büyük bir poğete konularak paketleme yapılır. Bu durumda poğet boyutlarını tespit ederken ürün özelliğine göre yapılmalıdır.

rnek;

35-38 / 39-42 bedenleri içeren asorti paketlemesi sipariğinde:

35-38 beden 3 adet

39-42 beden 3 adet

toplam 6 adetlik asorti poğeti yapılır.

2.1.2. Poğetlerin zerindeki Bilgiler

Alıcı firmanın isteğine göre firmanın adı/logosu, eğitli karakterlerde, renkte, büyüklükte poğet üzerinde yer alabilir veya düz poğetler kullanılabilir. Ayrıca eğitli uyarı yazıları da poğet üzerinde yer alır. Ancak poğetler üzerinde mutlaka olması gereken, poğet bileğimini belirten dnğm iğaretidir.

Şekil 2.1: Dönüşüm işareti

RAKAM	01	02	03	04	05	06	07
KISALTMA	PET	PE- HD	PVC	PE-LD	PP	PS	O

Ayrıca poşetlerin üzerinde geri dönüşüm sistemi simgesi olan yeşil nokta işareti de bulunabilir. Müşteri tarafından isteniyorsa yeşil nokta açık bir şekilde paket üzerine konulmalıdır (Örneği bu uygulama Almanya'da yapılmaktadır.). Yeşil nokta sayesinde son kullanıcı paketlenme atıklarının geri kazanımı için özel çöp konteynerlere konulması gerektiğini anlar.

Yeşil nokta boya karışımları pantone numaraları;

➤ **EURO -SKALA**

Açık Yeşil - %40 Mavi %80 Sarı

Koyu Yeşil - %80 Sarı %50 Kırmızı %100 Mavi

➤ **PANTONE**

Açık Yeşil Pantone 366 C

Koyu Yeşil Pantone 343C

Paketlenme baskısına göre farklı renklerde kullanılabilir.

Yeşil nokta değişik boyutlarda basılır. 50 mm, 25 mm, 10 mm

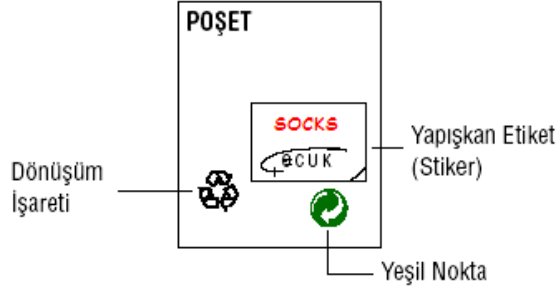

Şekil 2.2 Yeşil nokta

NOT: AB ülkelerinde ilgili birimden (Örnek; Almanya-DSD/Duales System Deutschland) yeşil nokta lisansı alınarak kullanılmaktadır. Türkiye'deki üretimlerde AB ülkesi olan alıcı firma ilgili lisansları kendisi almaktadır.

2.1.3. Poşet Üzeri Etiket Yerleşimi

Poşet üstü görünüm örneği;

Şekil 2.3: Poşet üzeri etiket yerleşimi

➤ Poşet üstü yapışkan etiket (sticker) örnekleri

1. Seçenek:

ART.NR./ART.NR	: 160/113
FARB.NR./COL.NR.	: 66
GRÖSSE/SIZE	: 026

Şekil 2.4: Sticker bilgileri

2. Seçenek:

160/113
66
026

Şekil 2.5: Sticker bilgileri

Örnek olarak verilen stikerler üzerinde yer alan kısaltmalar şunlardır:

ART.NR. : ÜRÜN NU.

FARB.NR./ COL. NR. : RENK NU.

GRÖSSE / SIZE : BEDEN

2.1.4. Paketleme Malzemeleri ve Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Paketleme malzemeleri hazırlanırken aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir.

- Paketleme malzemeleri, geri dönüşümlü ve ekolojik dengeyi bozmayan maddelerden yapılmalıdır. Üretimde yeniden kazanım, kullanım, depolama ve yok edilmesinde hiç veya en düşük düzeyde çevre sorunlarına yol açabilecek dönüşümlü malzemelerin tercih edilmesi gerekir. Bu malzemeler arasında; mukavva, kağıt, karton, cam, polietilen (PE), polipropilen (PP) ve koşullu olarak polietilentereftalat (PET), polistirool (PS) ayrıca doğal tekstil ham maddelerinden imal edilen paketleme malzemeleri olmalıdır. Yok edilmesi ve geri dönüşümü henüz çözüme kavuşturulmamış PVC mümkün olduğunca kullanılmamalıdır. Metalden yapılmış kutularda ise tercihen sac kullanılmalıdır. Yapışkan bantlar, etiketler, baskı boyları vs. dönüşüm işlemini engellememelidir.

Uluslararası ticarete ön plana çıkan ekolojik üretime katılmak ve katkıda bulunmak zorunlu hâle gelmiştir. Bu nedenle;

- Birden fazla malzeme içeren bileşimlerin imhası zor olduğundan paketleme malzemesi olarak kullanılmamasına,
- Suda çözülen yapışkanların kullanılmasına,
- Ozon tabakasına zarar veren FCKW ile köpürtülen parçalar esas itibariyle kullanılmamasına,
- Poşetlerin üzerinde yeşil nokta ve poşet bileşimini belirten simge olmasına özen gösterilmelidir.

2.2. Çorapların Nakliyesinde Kullanılan Kolileme

Sevkiyata hazır hâle gelen, katlanarak poşetlenen, kutulanan ya da askılara takılarak poşetlenen çoraplar için nakliye paketlemesine **kolileme** denir. Ürünlerinin büyük bir kısmı, koliler içinde nakliye araçlarına yerleştirilir.

2.2.1. Koli Çeşitleri ve Malzemeleri

Çorapları kolilemede hâlihazırda kullanılan en yaygın koli malzemesi kraft ve samandır.

2.1.1.1. Kraft

Ham maddesi ağaç olan kâğıt çeşididir.

Resim 2.2: Kraft koli

2.1.1.2. Tesliner

Ham maddedeki kullanılmış ve yeniden kullanıma dönüştürülmüş toplama kâğıt ve samandan üretilmiştir.

Resim 2.3: Tesliner koli

2.1.1.3. Saman

Ham maddesi tesliner gibidir. Ancak biraz daha dayanıksız ve kalitesizdir. Piyasada en yaygın kullanılan koli malzeme çeşidir.

Normal olarak koliler üç katmandan oluşur. Ortadaki dalgalı bir kâğıt ve kenarlarında daha kalın ve sağlam kraft/saman/tesliner gibi malzemelerle yapılır. Kolilerdeki bu i ve dış kâğıtların arasındaki kısma dopel adı verilir. Bir kolinin dayanıklılığı, kâğıdın kalitesi ve ağırlılığıyla doğru orantılıdır.

Dayanıklılığı artırmak amacıyla koliler çift veya  dalga ve daha ağır kraft kâğıttan yapılabilir.

Koli yapımında kullanılan malzemelerin geri dönüşümünde kullanılabilir olmasına özen gösterilmelidir. Kolilerin yanları tel zımba ile kapatılmamalı ve parafinlenmemelidir. Koli üzerindeki bantlarda da geri dönüşüme engel olmayan malzemeler kullanılmalıdır. PVC esaslı malzemeler olmamasına özen gösterilmelidir.

2.2.2.Çorap Kolilemede Çoğunlukla Kullanılan Koli Çeşitleri

2.2.2.1. Kraft+Kraft

İki dış yüzü de kraft, iç kısımları saman olan kolilerdir. Kraftın neme, suya dayanıklı olması nedeni ile özellikle gemi taşımacılığında kullanılmaktadır.

2.2.2.2. Kraft+Saman

Bir dış yüzü kraft, bir dış yüzü saman olan kolilerdir.

Koliler alıcı firma isteğine göre seçilir. Ancak koli, içindeki adetlerinin durumuna, nakliye şekline uçak/gemi/tır oluşuna ve gideceği mesafenin (kısa/uzun) durumuna göre dikkatle seçilmelidir. Bu verilerin tümü koli kalitesini ve kolinin istenilen biçimde alıcıya ulaşmasını sağlar.

2.2.3. Koli Ölçüleri

Koli ölçüleri genellikle ürün özelliğine ve hedeflenen ürün adedine göre alıcı firma tarafından belirlenir. Koli ölçülerini belirleyen bir diğer unsur da ürünün koliye giriş şekli ve koli içi adedir. Aksi beyan edilmedikçe koli ölçülerinde alıcı firma tarafından bildirilen ölçüler dış ölçülerini göstermektedir.

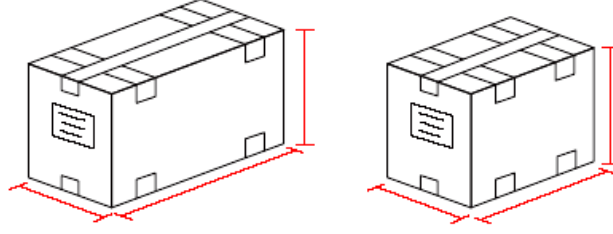
Ölçülerde; genişlik x uzunluk x yükseklik esas alınarak ölçü bildirilir veya istenir. Her konuda olduğu gibi alıcı firmanın yazılı kolileme ve ölçülendirme bilgileri tedarik edilmelidir.

Örnek;

Çoraplar için kullanılan koli ölçüleri

Boy	En	Yükseklik
30	40	30
40	60	20
60	90	60

Kolinin yüksekliği boyunu geçmemelidir. Ölçülerde tolerans +/-10mm normal kabul edilebilir.

Şekil.2.6. Koli ölçüleri

2.2.4 Koli Ölçülerinin Belirlenmesinde Göz Önünde Bulundurulması Gereken Noktalar

- Kolay taşınabilir bir şekle ve dolu iken insan gücü ile taşınabilir ağırlığa sahip olması için koli boyutlarının oranlı olmasına,
- Koli içi adetlerinin, siparişin beden dağılımı, asorti dağılımı, renk dağılımı, adet gibi verileri ile uyumlu olmasına,
- Üst üste istiflemeye ağırlık ve boyut olarak en uygun durumun sağlanmasına,
- Alıcı firma depolarındaki raf ölçülerine ya da taşıma sistemine uygun olmasına,
- Seçilen koli boyutunun, kolay temin edilebilir olmasına
- Şekil deformasyonu/bombelenme olmamasına dikkat edilmelidir.

2.2.5. Kolileme Şekilleri

Çoraplar 3 şekilde kolilenir.

- Tek renk, tek beden kolileme
- Asortili (lotlu) kolileme
- Mix kolileme

2.2.5.1. Tek Renk Tek Beden Kolileleme

Bu şekilde kolilemede ürünler tek renk, tek beden olarak kolilenir. Koli içi ürün adedi ürün ve koli ebadına göre belirlenir. Yalnızca son koli alıcı firmadan teyit alınarak mix yapılabilir.

2.2.5.2 Asortili (Lotlu) Kolileme

Alıcı firma tarafından belirlenen asortiyeye göre, aynı renk birkaç beden veya farklı renk farklı beden olarak çoraplar ayarlanıp kolilenir. Bir asortinin bütün bedenleri ve renkleri eksiksiz olmalıdır. Yalnızca son koli alıcı firmadan teyit alınarak mix yapılabilir.

2.2.5.3.Mix Kolileme

Karışık olarak hazırlanmış son kolidir. Çoraplar tek renk tek beden veya asortili olarak kolilenirken bazen son koli için yeterli miktarda ürün kalmayabilir. Bu durumda, alıcı firmadan teyit alınmak şartıyla son koliye karışık beden, karışık asorti koyulabilir. Mix kolinin içindeki beden ve renkler mutlaka koli üstü etiketinde ya da çeki listesinde ayrıntılı olarak belirtilmelidir.

2.3. Paketleme ve Yükleme Hataları

Alıcı firma talimatı ile belirlenen paketleme ayrıntılarının dışındaki her şey hatadır, ancak alıcı firmanın talimatlarında olmasına rağmen, genel standartlara uymayan konular için görüş birliğine varılması/iletişim kurulması önemle önerilmektedir.

2.3.1. Paketleme Hataları

- Paketleme malzemesinde görülen hatalar:
 - Hatalı poşet ölçüsü ya da kalitesi kullanılması,
 - Hatalı koli ölçüsü ya da kalitesi kullanılması,
 - Hatalı askı tipi, rengi ya da askı üzerinde olması gereken bilgilerin olmaması,
 - Hatalı karton, etiket vs. kullanılması,
 - Poşet üzeri bilgilerin ters olması,
 - Yapışkan etiketler üzerindeki bilgilerin hatalı basılmış olmasıdır.
- Paketleme şekliyle ilgili hatalar:
 - Katlama yönünün hatalı olması,
 - Askı yönünün hatalı olması,
 - Katlı çorapların poşete giriş yönünün hatalı olmasıdır.
- Paket malzemeleriyle ilgili hatalar:

Doğru ölçülerde ve ham maddelerde paketleme malzemeleri gelse bile, bunların üretim hataları nedeni ile yaşanan sorunlar.

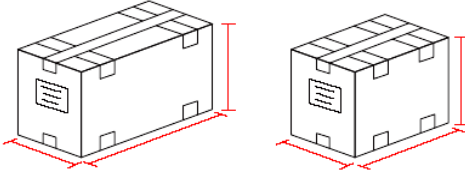
 - Askı kırılması,
 - Poşet yırtılması,
 - Poşet patlaması,
 - Etiketlerin malzemelerinin renk çıkarması,
 - Kolilerin yırtılması, patlaması,
 - Kolilerin bantlarının açılmasıdır.
- Çorap üzerindeki bilgi içeren etiketlerin yanlış takılmış olması

Etiket üzerindeki beden, renk, model ve artikel numarası gibi bilgilere dikkat edilmemesi ya da hatalı beden, renk ve modeldeki çoraba takılmasıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Tekniğine uygun olarak çorabı poşetleyiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Atölyede çalışma ortamınızı hazırlayınız.➤ Poşetlenecek çorapları alınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Atölye önlüğünüzü giyiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Poşetlenecek çorabın diğer bedenlerini de göz önünde bulundurarak ortalama bir poşet boyutunu belirleyiniz.➤ Poşetlenecek asortileri belirleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Bütün bedenlerinizi elinize alarak poşeti seçiniz.➤ Alıcı firma sipariş formuna bakınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Poşet üzerinde alıcı firmanın istekleri doğrultusunda bulunması istenilen bilgileri belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Sipariş formuna bakarak bilgileri yapışkanlı kâğıda yazınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Alıcı firmanın istediği bilgiler ve zorunlu olan geri dönüşüm işaretinin de bulunduğu bilgileri yapışkan etikete bilgisayar ortamında yazınız. 	
<ul style="list-style-type: none">➤ Çorabın sipariş kodu, renk kodu ve bedenleri gibi temel bilgilerin bulunduğu etiketin çıktısını alınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Bilgisayar ortamında yazınız.

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;"> <p>ART.NR./ART.NR : 160/113</p> <p>FARB.NR./COL.NR. : 66</p> <p>GRÖSSE/SIZE : 026</p> </div>	
<p>Çıktısı alınan yapışkan etiketleri poşet üzerine çorabın görünümünü etkilemeyecek şekilde yapıştırınız.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Etiketleri poşet üzerinde görünür bir yere yapıştırınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alıcı firmanın istekleri doğrultusunda koliye konulacak renk beden asortilerini belirleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sipariş formuna bakmayı unutmayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ürünün nakliye şartlarını göz önünde bulundurarak koli ölçüsü ve çeşidini belirleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hangi nakliye yolunun kullanılacağı dâhil tüm nakliye bilgilerini gözden geçiriniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çorapları kolileyiniz ve nakliyeye hazır hâle getiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nakliyesi gerçekleşene kadar doğal şartlardan korunaklı bir yere kolileri depolayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Atölye önlüğünüzü giydiniz mi?		
2. Poşetlenecek çorabı aldınız mı?		
3. Poşet boyutunuzu belirlediniz mi?		
4. Poşetlenecek asortileri belirlediniz mi?		
5. Alıcı firma ve ürün ile ilgili bilgileri poşet üzerine yapıştırdınız mı?		
6. Poşetlenmiş çorapların yerleştirileceği koli boyutlarını belirlediniz mi?		
7. Alıcı firmanın istediği asortilerde kolilemeyi yaptınız mı?		
8. Seçtiğiniz kolinin ham maddesi nakliye şartlarınıza uygun mu?		
9. Nakliye için bekleyecek kolileri herhangi bir olumsuzluğa karşı korunaklı bir yere depoladınız mı?		

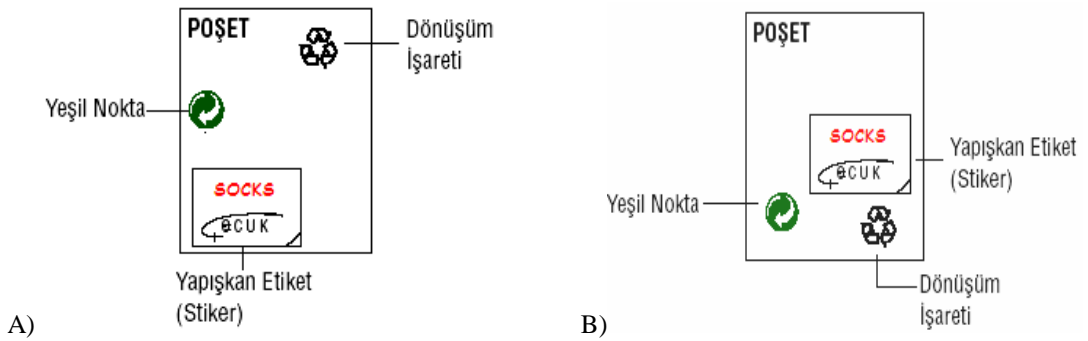
DEĞERLENDİRME

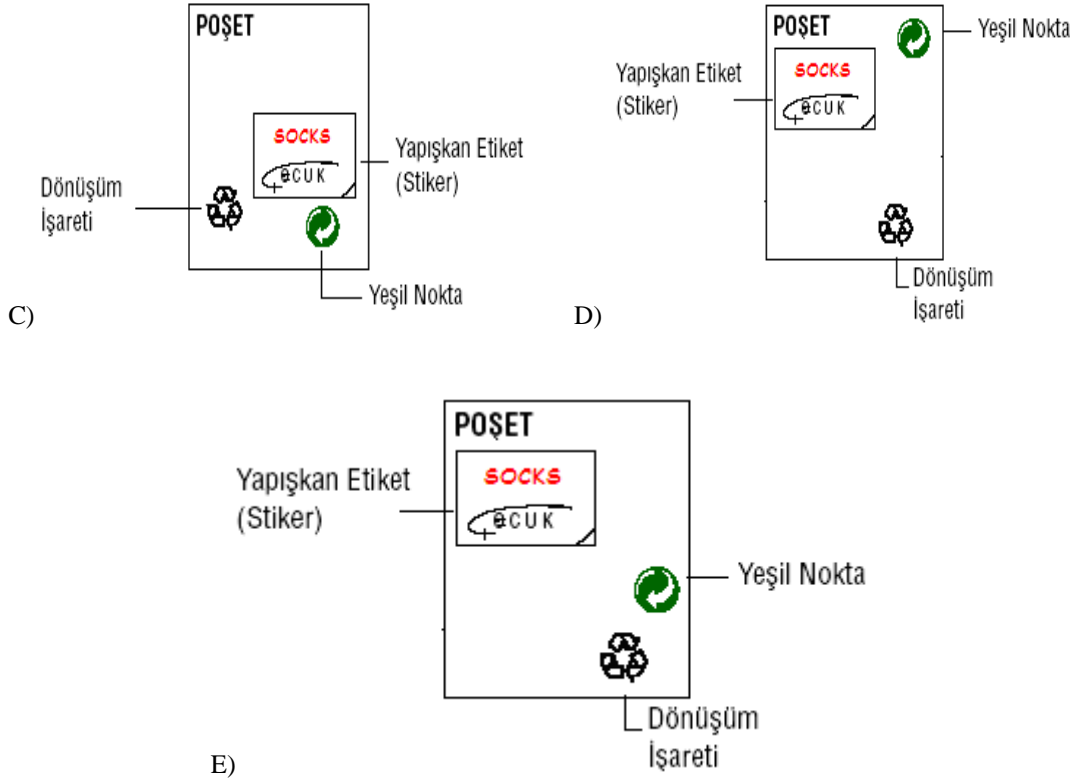
Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Poşetlemede yaygın olarak kullanılan poşetleme malzemesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kâğıt
B) Karton
C) Cam
D) Naylon
E) Plastik
2. Yeşil Nokta boya karşımı EURO Skalada hangisidir?
A) Açık Yeşil: %40 Sarı %80 Mavi
Koyu Yeşil: %50 Mavi %80 Kırmızı %100 Sarı
B) Açık Yeşil: %40 Mavi %80 Sarı
Koyu Yeşil: %80 Sarı %50 Kırmızı %100 Mavi
C) Açık Yeşil: %50 Sarı %50 Mavi
Koyu Yeşil: %50 Mavi %80 Sarı
D) Açık Yeşil: %45 Sarı %45 Mavi %50 Kırmızı
Koyu Yeşil: %4 Mavi %40 Kırmızı %10 Sarı
E) Açık Yeşil: %25 Sarı %40 Mavi %50 Kırmızı
Koyu Yeşil: %4 Mavi %45 Kırmızı %15 Sarı
3. Poşet üzeri etiketlerin standarta uygun yerleşimi aşağıdakilerden hangisidir?

4. Poşet üstü etikette bulunması gereken ürün bilgileri aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Ürün Nu. - Renk Nu. – Beden Nu.
 B) Poşet Ebadı – Renk Nu. – Barkod Nu.
 C) Ürün Nu. – Dönüşüm İşareti – Yeşil Nokta
 D) Renk Nu.- Barkod Nu. – Beden Nu.
 E) Ürün Nu. – Dönüşüm İşareti – Renk Nu.
5. Çorap kolilemede çoğunlukla kullanılan koli çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Kraft-Saman
 B) Kraft-Tesliner
 C) Tesliner-Saman
 D) Saman-Saman
 E) Tesliner-Tesliner
6. Çoraplarda kolileme kaç çeşittir?
- A) 4
 B) 2
 C) Tek
 D) 3

E) 6

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin sonunda boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () İki çorabın aynı boyda, aynı desende ve aynı renkte olmasına ve bunların çift hâline getirilmesine eşleştirme denir.
2. () Sipariş, standart ve toleranslarına uymamaktan kaynaklanan (reklamasyon) zararın önüne geçer.
3. () Kontrollerden geçen çorap, etiketleme işlemine hazır hâle getirilerek uygun olarak katlanmalıdır.
4. () Çorabın topuk kısmı etiketlendikten sonra sol yönde olmalıdır.
5. () Çorapların üretildiği andan tüketiciye ulaşacağı ana kadar geçirdiği evrelerde ürünü korumak, albenisini artırmak ve taşımak amacıyla yapılan işlemlere paketleme denir.
6. () Ürünler genel kabul görme kuralları çerçevesinde tekli/çoklu paketleme olarak iki şekilde paketlenmektedir.
7. () Kılçık, yapışkanlı etiketlerin, alıcı firma tarafından belirlenen yerlere takılmasına yardımcı olan malzemelerdir.
8. () Askı; formu, rengi, büyüklüğü, üzerine yazı olup olmayacağı, malzemesi alıcı firmanın talebine, malın özelliklerine, tüketime sunulacağı mağazanın isteklerine göre seçilen taşıma aracıdır.
9. () Askı malzemeleri sadece metal olabilir.
10. () Poşetlemede yaygın olarak kullanılan plastik olarak tabir edilen poşetleme malzemesi ile yapılan işlemlerde poşetin içinde kalan hava kesinlikle alınmalı, poşetin ağzı sıkıca kapatılmalıdır.
11. () AB ülkelerinde ilgili birimden (Örnek; Almanya-DSD/Duales System Deutschland) yeşil nokta lisansı alınarak kullanılmaktadır. Türkiye'deki üretimlerde AB ülkesi olan alıcı firma ilgili lisansları kendisi almaktadır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1'İN CEVAP ANAHTARI

1	B
2	C
3	A
4	C
5	D
6	B
7	A
8	C

ÖĞRENME FAALİYETİ -2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	B
3	C
4	D
5	A
6	D

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Yanlış
4	Yanlış
5	Doğru
6	Doğru
7	Yanlış
8	Doğru
9	Yanlış
10	Doğru
11	Doğru

KAYNAKÇA